

بلوغ اجتماعی، روانی بنای ازدواج نوجوانان

ماهان عطشان^۱، حمید دشتی مرویلی^۲، محمدرضا شریفی^۱، مهران پیری کمازانی^۱

^۱ کارشناس تعلیم و تربیت (دانشگاه فرهنگیان همدان).

^۲ کارشناس مشاوره (دانشگاه فرهنگیان قم).

نام نویسنده مسئول:

ماهان عطشان

چکیده

در اوایل قرن حاضر ج. استانلی هال، مؤسس انجمن روان شناسی آمریکا، نوجوانی را دوران «طوفان و تنش شدید» و نیز دوران توانایی فوق العاده جسمانی، عقلی و عاطفی می دانست. برخی از نظریه پردازان روان کاوی نیز نوجوانی را وضعیتی می دانند که نوجوان در آن دچار اختلال روانی است. البته بررسی های تجربی درباره نوجوانان به طور کلی نشان می دهند که آشفتگی دوران نوجوانی بیش از حد بزرگ جلوه داده شده است. با این وجود، فرایند انتقال از کودکی به بزرگ سالی، دشوار و پرکشش است. نوجوان از یک سو با سرعت بی سابقه ای بلوغ جسمی و جنسی را می گذراند و از سوی دیگر، خانواده، فرهنگ و جامعه از او می خواهند تا مستقل باشد، روابط جدیدی را با هم سالان و بزرگ سالان برقرار کند و آمادگی ها و مهارت های لازم را برای زندگی شغلی و اجتماعی به دست آورد. نوجوان باید علاوه بر پذیرش و سازگاری با این همه تغییر و تحول، هویت منسجمی نیز برای خود کسب کند نوشتار حاضر به بررسی برخی از تحولات این دوران و نقش آنها در رشد روانی می پردازد. هرچند این دوران بستر تحولات مهم عاطفی، اجتماعی، مذهبی، شغلی، هویتی و... نیز می باشد، اما بنا به اختصار تنها مروری گذرا به تحولات جسمی، جنسی، شناختی و اخلاقی خواهیم داشت. در واقع هدف ازدواج تشکیل خانواده است که تمایل به این امر در نهاد انسان گذاشته شده است.

واژگان کلیدی: بلوغ اجتماعی، نوجوانان، ازدواج، روان.

مقدمه

بلوغ اجتماعی مرحله ای از رشد عقلی و ذهنی افراد جامعه می باشد که در صورت تحقق کامل آن به جامعه پیشرفته و همچنین مهتر از ان بهداشتن زندگی روانی سالم و اسوده، افراد جامعه می توانند دست یابند و در انتخاب و ادامه دادن زندگی مشترک یعنی ازدواج و همچنین پرورش فرزندان بهتر و ایده ال تر گام بر می دارند.

لذا رسیدن به بلوغ اجتماعی صرف نظر از تاثیرات اجتماعی و پیشرفت اجتماعی و اقتصادی ان برای جامعه مهمترین تاثیر آن بر روی زندگی فردی می باشد،

به عبارت کلی تر بلوغ اجتماعی مرحله از رشد می باشد که انسان به توانایی ایجاد و مدیریت یک خانواده و امکان ایجاد ارتباطات مهم کاری و اقتصادی و عاطفی دست یافته است،

ابتدا باید قبول کرد افراد یک جامعه (خود و دیگران در شرایط خاص) همیشه امکان اشتباه شخصی را دارند ولی قبول اشتباه یا قبول اینکه نباید حتی برای بار اول هر نوع اشتباهی انجام شود و جبران و عدم تکرار ان و حتی دادن فرصت به دیگران بدون قضاوتهای سخت گیرانه مهمترین مرحله از بلوغ اجتماعی خواهد بود.

حال بطور کلی بلوغ اجتماعی از شناخت مفاهیم مختلفی بدست می آید که شامل مفاهیم زیر است :

فاز اول: خود شناسی و انسان شناسی و جامعه شناسی

فاز دوم: آداب اجتماعی و در کنار آن مفهوم رابطه اجتماعی

فاز سوم: نیاز شناسی، حق شناسی، گذشت، درک، دادن فرصت بخود و دیگران

قبل از توضیح مختصر موارد فوق لازم بذکر است که با توجه به فیزیک انسانی، رسیدن به بلوغ اجتماعی، یکروزه یا یک شبه نخواهد بود و زمان دست یافتن و پا گذاشتن به بلوغ اجتماعی اولیه در زنان از سن ۱۵ سالگی شروع و باید در ۲۲-۲۳ سالگی و در مردان در ۱۷ سالگی شروع و باید در ۲۵-۲۶ سالگی به حالت نسبی ظاهر گردد.

فاز اول

خود شناسی و انسان شناسی و جامعه شناسی

شما چقدر زیبا هستید؟، ایا مفهوم زیبای را می دانید؟، ایا مفهوم شما از زیبای همان چیزی است که مسلما یک هنرمند یا اکثریت جامعه معقول قبول دارند؟، شما چقدر باهوش هستید؟، برای فهمیدن میزان ان چه آزمایش واقعی انجام دادید، قدرت تحلیل شما در چه حد است؟، توانایی حل معما های سخت را تا چه اندازه دارید؟، سطح خانوادگی شما چقدر هست؟، نقاط قوت شما در چیست؟ و ...

خود شناسی و انسان شناسی یکی از کلید های رسیدن به بلوغ اجتماعی می باشد، همه انسانها یک جامعه غیر نرمال خود را باهوش، زیبا، مدیر، اقتصاد دان، حق و بدون اشتباه، یا پاک و ... می دانند اما واقعیت این هست که افراد اندکی از یک جامعه بهترین هستند نه همه و نه من و نه شما و باید قبول کرد که افراد دیگر ممکن است از شما بالاتر باشند و حق رسیدن به سهم بالاتری از زندگی را داشته باشند و البته شما هم باید سعی کنید اما سعی به معنی سعی در هر موردی نیست مثلا شما اگر قیافه متوسطی دارید نباید انتظار برنده شدن در مسابقه زیبا ترین مرد یا زن را داشته باشید یا حسادت کنید ولی ممکن است شما سعی کنید تا به یک درجه علمی با توجه به توانایی خود یا به یک معامله اقتصادی خوب دست پیدا کنید و ...

برای شناخت باید خصوصیات حیوانی و ذات حیوانی خود را بشناسیم و بدانیم چه تفاوت های ما با دیگر حیوانات داریم و چه تفاوت های ممکن هست با دیگران داشته باشیم و مهمتر به تفاوت های جنس نر و ماده توجه کنیم، که بهیچ وجهی برابر نیستند و مکمل اند، و سپس باید به تفاوتها نژادها، افراد با هم نیز دست پیدا کنیم، و باید این تفاوتها را قبول و احترام گذاشته و در اصلاح مواردی بسمت انسانی ان قدم بگذاریم.

یک جامعه از ترکیب این تفاوتها بوجود میاید، تفاوتی که در خلقت وجود دارد که کسی مقصر بر ان نیست و نیازی هم برای پیدا کردن مقصر وجود ندارد چون تفاوتها باز مکمل هم می گردند و هیچ چیزی سیاهی مطلق یا سفیدی مطلق نیست، تفاوتها شما گاهی خوب و گاهی بد است و باید با شناخت خود و دیگران به خود و به دیگران برای درک بیشتر آن و در خدمت گرفتن تفاوتها خوب کمک کنیم.

فاز دوم

آداب اجتماعی و در کنار آن مفهوم رابطه اجتماعی

هر جامعه دارای زبان مشترک آداب اجتماعی و رابطه اجتماعی باید باشد، و اینگونه نیست که ما ایده الهای خود را بر دیگران تحمیل یا صرفاً با ظاهر سازی به تحمل همدیگر به پردازیم.

آداب اجتماعی دارای بسترهای بیشماری می باشد مانند بستر برخورد، پوشش و تکلم

در بستر برخورد مثلاً کارهای خاصی از طرف یک جامعه بد یا خوب شناخته می شود و گذاشتن احترام به آن یعنی فراهم ساختن بستر برخورد، مثلاً در هر کشوری برای یک مراسم نهار یا شام دسته جمعی رسومی تعریف می گردد که قبلاً در ایران نیز بوده، برای مثال دقیق تر در بسیاری از کشورهای غربی شروع غذا دسته جمعی بشرط حضور کامل اعضای جمع برگزار می گردد یا در برخی بعد از حضور همه اعضا با نوشیدن آب یا هر نوع نوشیدنی به حالت دسته جمعی احترام خود بهم را نمایان می کنند یا در برخی کشورها تا تمام اعضا دور میز جمع نگردند به نشستن در دور میز اقدام نمی کنند و امثال آن، حال در برخورد های شخصی نیز این موضوع صادق است، مثلاً حفظ بهداشت شخصی و خوش بو بودن در زمان ظاهر شدن در یک جمع حتی دو نفری، جدا کردن لباس کار با لباس بیرون و هزاران مثال دیگر از نحوه خوابیدن تا وارد اتاق شدن تا برخورد با مشتری و احترام به ارباب رجوع و مهمان و... همه در بستر آداب برخورد مطرح می باشند که توضیح تک تک آنها از حوصله این مقاله خارج خواهد بود، لذا باید افراد جامعه با شناخت رسوم دیگر افراد و بویژه شناخت آداب عقلانی و عمومی درست دیگر اقوام نسبت به انجام و احترام به آن اقدام کنند، مهمترین دلیل فراهم نه آمدن این بستر در کشور عدم آشنایی پدران و مادران در نسل گذشته بخاطر مهاجرت از جوامع کوچک به جوامع بزرگتر و یا فراموشی و عدم آموزش آن بوده که مسلماً در آموزش آن دولتها نیز نقش بسزایی با توجه به اینکه بحث آموزش بر عهده دولتهاست دارند.

بستر پوشش

پوشش افراد جامعه با توجه به ساختار جامعه باید باشد، افراد در نحوه پوشش آزاد هستند ولی بشرط آنکه موضوع اصلی در پوشش مراعات گردد مثلاً موضوع اصلی در هر پوشش در تمامی جوامع ایجاد زیبایی و شخصیت مناسب برای فرد می باشد و رنگ یا مدل کمترین نقش را دارند.

تکلم

رک گوئی مهمترین مزیت یک جامعه می باشد اما رک گوئی به معنی منفی گوئی یا برخورد با عواطف یا شکستن غرور افراد نیست، ابتدا باید یاد گرفت که ظاهر سازی یا دروغ گوئی باید برچیده شود، و سپس در نحوه گفتار که انهم فقط حرفهای که ارتباط به ما دارد بنحوی اظهار گردد، که باعث مشکلات عاطفی یا تضاد نگردد که این از مهمترین مهارتهای یک فرد بالغ خواهد بود، یعنی گوش دادن به ایرادات، درد دلها و... و ابراز نظر حقیقی و قلبی با توجه به ارتباط ولی بدون ضربه زدن و ایجاد تضاد در رابطه فی مابین و جالب است بدانیم که حتی برخی از موارد از ابراز نظر باید جدا خودداری کرد و به حفظ اسرار پرداخت و در گفتن و ابراز نقاط مثبت و منفی نیز از بزرگنمایی خودداری کرد.

رابطه اجتماعی چیست؟

در خیلی از جاها مشاهده می شود که نوشته شده یا بزبان آورده می شود من یا فلانی دارای رابطه اجتماعی خوب هستم، حال جالب است بدانیم بسیاری از این افراد اتفاقاً دارای هیچ گونه رابطه اجتماعی بالا و خوب نیستند و از بلوغ اجتماعی کاملاً غافل هستند. برای داشتن رابطه اجتماعی خوب باید بتوان افراد را جذب کرد، این جذب می تواند از طرق مختلف انجام گیرد پس نمی توان گفت هر جذبی نشان دهنده بلوغ اجتماعی می باشد، جذب با تکلم، جذب با لباس و زیبایی، جذب با مسائل جنسی و جنسیتی، جذب نگاه مثبت و خنده آور، جذب منفی گرا و دلسوزانه، جذب با تخصص و...

بسیاری از پسران و بویژه دختران تمام نیرو جذب خود را فقط با جذب جنسیتی و جنسی و در کنار آن زیبایی و تکلم فریبنده و پوشش نامناسب قرار داده اند، و خود را فردی با روابط اجتماعی بالا می نامند و یا در مواردی با استفاده از جذب منفی و استفاده از دلسوزی دیگران یا بیشتر با جذب مثبت و سوء استفاده از شادی دیگران انجام می دهند.

برای داشتن یک رابطه اجتماعی بالا دلیلی به جذب هر فرد یا استفاده از هر روشی لازم نیست، در خیلی از موارد فرد که دارای بلوغ اجتماعی است باید از جذب برخی افراد و یا بیش از اندازه افراد خاص به زندگی خود جلوگیری کنند، و استفاده از همه موارد برای جذب

مخاطب یا افراد جامعه شاید برای یک بازاریاب مناسب باشد هر چند که یک بازار یاب خوب فردی نیست که هر کسی و با هر وسیله ای جذب کند بلکه بازاریاب خوب مسلماً افراد خاص که توانای معامله دارند را جذب می کند و البته بازاریاب بسیار خوب فقط فردی است که جذب او بیشتر با تعریف مزیت‌های محصول خود انجام می پذیرد نه با روش‌های شخصی و سوءاستفاده از خود یا دیگران.

پس بلوغ اجتماعی در این مورد داشتن روابط اجتماعی را فقط جذب افراد مناسب و درضمن مشخص کردن میزان رابطه و شفافیت آن و انهم با استفاده از تخصص و احترام و جلوگیری از جذب افراد بخاطر مسائل دیگر یا فشاری می کند و افرادی که مدعی داشتن روابط اجتماعی بالا هستند را با این معیار می سنجد، یعنی شما اگر می‌خواید زندگی مناسب داشته باشید و بگویید که دارای بلوغ اجتماعی هستیم صرفاً به شرط احترام و تخصص فنی و فقط با جذب افراد مناسب و شفافیت رابطه می‌توانید به این مهم دست پیدا کنید.

فاز سوم

نیاز شناسی، حق شناسی، گذشت، درک، وفاداری، دادن فرصت بخود و دیگران

زمانی که شناخت از خود بوجود می آید و زمانی که پی به وجود تفاوتها می‌بریم نگاه نیازها ادمی آشکار می گردد، که چرا من و شما به بعضی چیزهای خوب و یا بد نیاز داریم یا چرا اشتباه می کنیم و چگونه می توانیم اشتباه نکنیم، چگونه می توانیم به دیگران انهای که دوستشان داریم کمک کنیم تا کمتر اشتباه کنند، یا اگر اشتباهی مرتکب شدیم یا دیگران شدن چرا اینگونه شده و چگونه باید برخورد کرد، چگونه باید اصلاح کرد، چگونه باید تصمیم گرفت و ...

فاز نهایی بلوغ اجتماعی به ما نیازها را نمایان می کند، میگوید حق مطلق نیست یعنی هیچ کسی حق کامل ندارد، می توانیم خود و دیگران را درک کنیم حتی اگر بزرگترین اشتباه ها را کردند، از دیگران بد گویی نکنیم، دخالت در امور شخصی دیگران انجام ندهیم، و نگذاریم که دخالتی بی مورد در زندگی ما بوجود بیاید، تفاوت بین دوست داشتن با دخالت، تفاوت بین خواستن تا توانستن، بدانیم که هیچ کس بدهکار هیچ کسی نیست مگر واقعا قرضی در کار باشد، از درگیری لفظی و یا فیزیکی بی مورد دوری کنیم، توانایی تحمل سختی و گذشت، و بعضی وقتها دفاع از نیازهای خود یا افراد مهم برای شما، تشخیص اینکه چه کسی برای شما مهم هست مثلاً در زمان ازدواج مهمترین چیز فرزندان و همسران و وفاداری و از خود گذشتگی در مقابل آنها می باشد نه پدر و مادران و ... و در زمان مجردی مادر و پدر و اقوام نزدیک نه دوستان دورتان و ... و تمامی مزیت‌های بیشمار که بما یاد می دهد خود را کنترل و برای خود آرامش مطلوب ایجاد کنیم اگر این فازها در شما نمایان گردیده پس می توانید بگویید که به بلوغ اجتماعی نسبی رسیدیم و توانایی زندگی اجتماعی و تشکیل زندگی را خواهیم داشت.

امروزه همه ی ما به اهمیت و تاثیر روابط میان افراد در محیط های حرفه ای واقفیم. یک انسان بالغ و رشد یافته در طول سالهایی که پشت سر می گذارد کم کم به این نتیجه می رسد چاره ای ندارد جزء آن که رضایتش در زندگی را در همین جامعه جستجو کند برای چنین منظوری ناچار باید عضو برخی گروه ها و برخی سازمان ها باشد و در فعالیت های آن ها بطور موفق و منظم شرکت کند.

بلوغ در ابعاد جسمانی، اجتماعی، عاطفی و معنوی در سنین نوجوانی پی ریزی می شود دستیابی به بلوغ اجتماعی از طریق ارتباط خوب و صادقانه و ابراز دوستی صمیمانه و معقول با دیگران صورت می گیرد. شخصی دارای بلوغ اجتماعی است که، نه بی اندازه به خانواده یا دوستان وابستگی نشان دهد و نه در برابر آن ها بی اندازه به ستیز بر خیزد او کار و فعالیت را دوست دارد و بر این باور است که حتی کارهای یکنواخت و کسل کننده را می توان دلنشین ساخت و از آن ها لذت برد (کوثری، ۱۳۷۵).

از عواملی که باعث رشد شخصیت نوجوانان می شود بر قراری مناسبات اجتماعی به شکل مطلوب است نوجوانانی که در برقراری معاشرت ها و دوستی ها موفقیت هستند رضایت درونی و اعتماد به نفس بالای دارند (شریفی، ۱۳۸۰). فرگانس (۱۹۸۵) بیان می کند که «ادراک دیگری، اولین مرحله مهم تعامل اجتماعی است قبل از برقراری هرگونه رابطه معناداری با دیگران ابتدا آن ها را ادراک و تفسیر می کنیم یعنی ادراک، پیوند جدایی ناپذیری با تفسیر و معنا کردن رفتار دیگران دارد». همدلی، صفت کلیدی است که می تواند ارتباط های بین فردی را غنی سازد. همدلی عبارتست از توان درک دیگری به همان شکلی که او خودش را درک می کند.

کاظمی حقیقی (۱۳۷۴) در پژوهش خود نشان داد که کودکان تیز هوش از لحاظ اجتماعی و عاطفی اغلب شادمان و مورد علاقه دیگران می باشند و دارای صفاتی چون صداقت، شوخ طبعی، خوش بینی، هیجان پذیری، خود کفائی در امور، احساس مسئولیت و محبوبیت اجتماعی هستند. نیسی (۱۳۸۳) به این نتیجه رسید که بلوغ و مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان باهوش دختر در مدارس تیز هوش نسبت به بلوغ و مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان عادی کمتر است او دلایل پایین بودن مهارت‌های اجتماعی تیزهوشان را این گونه بیان می کند که فشار مدرسه (مانند ارائه درسهای مشکل و تکالیف سخت) و فشار دوستان (مانند رقابت نزدیک و فشرده بین دوستان برای کسب رتبه برتر) منجر به این امر شد است.

رشد اجتماعی، تکامل روابط اجتماعی فرد است که با گروه اجتماعی و پیروی از هنجارها هماهنگ می‌باشد. بلوغ اجتماعی بر توانایی فرد در مواجهه و سازگاری با محیط اجتماعی در حال تغییر دلالت دارد. بطور خلاصه می‌توان گفت بلوغ اجتماعی عبارت است از عملکرد در فعالیت‌های روزانه که بر بسندگی شخصی و سازگاری و انعطاف‌پذیری اجتماعی تأکید دارد (کوثری، ۱۳۷۵). بایرلی (۱۹۹۱) در بررسی خود بر روی دو گروه از نوجوانان تیزهوش و غیر تیزهوش نشان داد که دانش آموزان تیزهوش زودتر به تفکر جهت یافته دست می‌یابند. آنها همچنین ترجیح بیشتری در تفکر درباره قضاوت‌های خود داشتند. علاوه بر این، آنها تحلیل را ترجیح داده، و امور را در یک نظم منطقی قرار می‌دهند و نسبت به گروه عادی مؤدب‌تر و بر فکر خود تأکید بیشتری دارند. اکثر نوجوانان تیزهوش دریافت کردن را بر قضاوت کردن ترجیح می‌دهند. این مسأله موجب بازتر بودن نسبت به موقعیت‌های مخالف، و جدی‌تر و کنج‌کاوتر بودن نسبت به موقعیت‌های جدید می‌گردد. همچنین جهت‌گیریهای معناداری در جنسیت گروه‌ها و توانایی گروه‌ها در مقیاس‌های شهودی - دریافتی و تفکری - احساسی وجود دارد.

برخی تلاش‌های پژوهشی (گلدبرگ، ۱۹۹۳) در پی دستیابی به آنچه امروزه شخصیت تیزهوشی نامیده می‌شود، هستند که از آن به عنوان معیار تشخیصی می‌توان استفاده نمود. از جمله این تحقیقات می‌توان به بررسی‌های ون لی شات و همکاران (۲۰۰۰) و شوقنسی و همکاران (۲۰۰۴) اشاره نمود که سرآمدی هوشی را در قلمرو شخصیت مورد بررسی قرار داده‌اند. بر اساس این دیدگاه، سرآمدی هوشی بخشی از شخصیت تیزهوشی است و درست مثل تیزهوشی، شخصیت نیز چند وجهی است. به عبارت دیگر، همچنان که به طور سنتی از هوش به عنوان یک معیار تشخیصی استفاده شده، شخصیت نیز هوش نیز می‌تواند به عنوان موضوعی که در دو دهه اخیر مورد توجه قرار گرفته است، مد نظر قرار گیرد. به طوری که ون لی شات (۲۰۰۰) در بررسی خود عنوان نموده، کودکان و نوجوانانی که «من» انعطاف‌پذیری داشته، به عنوان تیزهوش در نظر گرفته شده‌اند، چرا که آنان نیمرخ شخصیتی خاصی را ارائه نموده‌اند این گروه از کودکان و نوجوانان تفاهم قابل ملاحظه و پایداری هیجانی نشان دادند.

ساک (۲۰۰۴) بر اساس نظریه ریخت‌شناسی یونگ، به بررسی ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان تیزهوش پرداخته است اگرچه این گروه در بین خود نیز ویژگی‌های متفاوتی داشتند، ولی به عنوان یک گروه، تفاوت‌هایی با جمعیت غیر تیزهوش یا عادی داشتند. ارلیچ (۱۳۷۲) در فهرست ویژگی‌هایی که تیزهوشان در آنها برتری دارند، به ثبات شخصیت اشاره و عنوان نموده است که این گروه نسبت به همسالان خود شخصیت مطلوب‌تری داشته، دارای شخصیتی مصمم و قوی هستند. پرتز (۱۹۹۹) ویژگی‌های رفتاری و هیجانی این گروه را حساسیت هیجانی، آگاهی از متفاوت بودن، اعتماد به نفس قوی، کمال‌گرایی، حساسیت بیش از حد به انتقاد، ناکامی، پذیرش مسئولیت، و عدم هم‌رنگی می‌داند. رنزولی (نقل از هالاهان و کافمن، ۱۳۷۲) نیز عنوان کرده است که افراد سرآمد حداقل چهار مجموعه ویژگی اساسی داشته که با یکدیگر ارتباط متقابل دارند: استعدادهای عمومی، التزام جدی به انجام کار، سطح عالی خلاقیت، سازمان مستحکم شخصیت. بر اساس چنین دیدگاهی است که آزمون‌های هوشی را نمی‌توان به تنهایی مشخص‌کننده سرآمدی افراد دانست، بلکه باید ابزارهای دیگری را نیز در تشخیص افراد سرآمد به کار گرفت. بنابراین بر خلاف گذشته، در تشخیص سرآمد بودن نباید به اندازه گیری هوش بهر افراد اکتفا کرد، زیرا در آن صورت تفاوت‌های محیطی و فرهنگی و یادگیری سبک زندگی افراد و سازمان شخصیت آنان، که تأثیر انکارناپذیری در بروز خصوصیات سرآمد بودن دارد، نادیده گرفته خواهد شد.

نتیجه‌گیری

فرد بالغ کسی است که علاوه بر رسیدن به بلوغ جنسی، جسمی، شناختی، اجتماعی، به مرحله شناخت خود، شناخت فرهنگ و جامعه برسد. اعتقادات اساسی او از خرد، استدلال عقلانی، فطری و وجدانی سرچشمه بگیرد و روابط وی بر اساس مهربانی، صمیمیت، و محبت پایه‌ریزی شود.

در مورد ازدواج باید توجه داشت که در همه انواع بلوغ لازم نیست فرد به حد نهایت آن دست یافته باشد بلکه در برخی انواع بلوغ مثل بلوغ جنسی و بلوغ در حدی که اطلاق این لفظ مناسب باشد، لازم است اما در برخی از موارد نفس وجود نشانه‌های سلامت و موفقیت، کفایت می‌کند و لازم نیست فرد به حد اعلای بلوغ رسیده باشد. بنا به نظر متخصصان، سن مناسب برای ازدواج در دختران از پانزده سال به بعد است و در پسران از ۱۸ سال به بعد. و شما می‌توانید با سنجش شرایط خود و تطبیق آن بر مطالب ارائه شده و میانگین سنی ذکر شده به جمع‌بندی لازم برسید.

منابع و مراجع

- [۱] لطف‌آبادی، حسین، روانشناسی رشد (۲) نوجوانی، جوانی و بزرگسالی، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۳۷۸.
- [۲] انتصاری، محمدناصر، بحران‌ها و درمان‌ها در دوره بلوغ، قم: موسسه فرهنگی انتشاراتی گرگان، ۱۳۸۲.
- [۳] سهرابی محمدرضا و ثریا سهرابی، دوران شکفتگی (راهنمای بلوغ دختران نوجوان)، تهران: انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی، واحد انتشارات، ۱۳۷۷.
- [۴] سهرابی محمدرضا و ثریا سهرابی، دوران شکفتگی (راهنمای بلوغ پسران نوجوان)، تهران: انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی، ۱۳۸۶.
- [۵] پارسا، محمد، روان شناسی رشد کودک و نوجوان، تهران: بعثت، ۱۳۸۷.
- [6] Jafari AR: Efficacy of communication skills training before marriage Increase in marital satisfaction after marriage. Behavioral Sciences 2010, 1(2):31-51.
- [7] Stelzer K: Marriage education with Hispanic couples: Evaluation of a communication workshop. Family Science Review 2010, 15(2):1-14.
- [8] Hadjikhani NA, Hamzeh Gardeshi Z: Maternal and child health: Islamic Azad University of Gorgan; 2012.
- [9] Murray CE, Murray TL: Solution focused premarital counseling: helping couples build a vision for their marriage. Journal of Marital and Family Therapy 2004, 30(3):349-358.
- [10] Carroll JS, Doherty WJ: Evaluating the Effectiveness of Premarital Prevention Programs: A Meta-Analytic Review of Outcome Research. Family Relations 2003, 52(2):105-118.
- [11] Taghinegad H, Dirkondmoghdam A, Sohrabi z, Zamanian M, Rezai R: Effect of pre-marriage counseling to couples about premarital counseling center. Tarikh pezheshki 2012, 4(13):35-51.
- [12] Moodi M, Sharifzadeh G: The effect of instruction on knowledge and attitude of couples attending pre-marriage consultation classes. Birjand University of Medical Sciences 2008, 15(3):32-40.
- [13] Khaleghinejad K, Abbaspour Z, Afshari P, Attari Y, Rasekh A: Educational Needs in Premarital Counseling: Viewpoints of Couples Referring to Health Care Centers in Mashhad. Iranian Journal of Medical Education 2008 Aut & 2009 Win, 8(2):247-252.
- [14] Rashidinejad M, Miri S, Bahramnezhad A: The effect of life skills training workshop on feeling, thinking and behavior of nursing students BAM. Qualitative Research in Health Sciences 2011, 10(2):47-53.
- [15] Mousavi Zadeh SA, Sohrabi F, Ahadi H: Comparative Effectiveness of assertiveness and problem-solving skills on marital satisfaction of women student at Allameh Tabatabai University. Women's Studies 2011, 10(2):85-108.
- [16] Mardani Hamoleh M, Rozitalab M: The Effect of Life Skills Training on Marital Satisfaction of Hospital Female Personnel. Psycho-Oncology 2009, 4(1):1-11.
- [17] Baghaei-Moghdam G, Amiri S, Mowlavi H: The effectiveness of life skills training on anxiety, happiness and anger control of adolescence with physical-motor disability. Behavioral Sciences 2011, 5(4):305-310.
- [18] Poor mohseni F, Allahyari AA, Ashtiani A F, Azad falla P, Ahmadi F: Empowerment program effectiveness and marital satisfaction on couples. Journal of Clinical Psychology 2011, 1(9):27-37.
- [19] Blanchard VL, Hawkins AJ, Baldwin SA, Fawcett EB: Investigating the effects of marriage and relationship education on couples' communication skills: A meta-analytic study. Journal of Family Psychology 2009, 23(2):203-214.
- [20] Clark MS, Lemay EP, Graham SM, Pataki SP, Finkel EJ: Ways of Giving Benefits in Marriage Norm Use, Relationship Satisfaction, and Attachment-Related Variability. Psychological Science 2010, 21(7):944-951.
- [21] Abbasi A, Jalilpour N, Kamkar A, Zadehbaghri G, Mohamed F: The Effects of Life Skills Training on Marital Satisfaction of Married Women: A Case Study in Dogonbadan, Iran. Armaghane-danesh, Yasuj University of Medical Sciences Journal 2011, 16(6):587-594.

- [22] Esmaeilpour K, khajeh V, Mahdavi N: Predicting Couples' Marital Satisfaction Based on Relationship Beliefs and Relationship Skills. *Family research* 2013, 9(1):29-44.
- [23] Zarei F, Khakbazan H, cream H: Skills training, self-efficacy in reducing risk behaviors associated with the opposite sex addict *Quarterly Journal of Research on Addiction* 2010, 4(15):63-69.
- [24] Moradpoor J, Miri M, Aliabadi S, Poorsadegh A: Effectiveness of training self-awareness and assertiveness skills on self-esteem and compatibility of mothers of mentally retarded children. *Modern care* 2013, 10(1):43-52.
- [25] Yilmaz T, Kalkan M: The Effects of a Premarital Relationship Enrichment Program on Relationship Satisfaction. *Educational Sciences: Theory and Practice* 2010, 10(3):1911-1920.
- [26] Danesh E: Increased marital couples counseling incompatible with the Islamic vision. *Psychological Studies* 2010, 6(2).
- [27] Baghiyan MJ, Pazhuhinia S, Rezazadeh B: The effectiveness of empathy training program on improving relations between their personal and emotional adjustment of students with symptoms of ADHD. *Journal of school psychology* 2013, 12(1):155-163.
- [28] Vaziri S, Ltfi Azimi A: The Effect of Empathy Training in Decreasing Adolescents Aggression. *Iranian Psychologists* 2011, 8(30):167-175.
- [29] Lovett BJ, Sheffield RA: Affective empathy deficits in aggressive children and adolescents: A critical review. *Clinical Psychology Review* 2007, 27(1):1-13.
- [30] Shahbazi S, Hazrati M, Moattari M, Heidari M: The Effect of Problem Solving Skills Training on Emotional Intelligence of Nursing Students of Shiraz (2008). *Iranian Journal of Medical Education* 2012, 12(1):67-76.
- [31] Hosseini S, Yazdi S: Effective communication skills Brsmymt marriage married women *Journal of Cultural Education for Women and Families* 2011, 6(18):45-76.
- [32] Khodayari Fard M, Zarepour M, Hejazi E: The Effectiveness of Problem-Solving Training on Marital Intimacy. *Journal of Psychology* 2011, 15(4):353-368.
- [33] Sahebalzamani M, Norouzinia R, Aliloo L, Rashidi A: Effect of self-expression training on promoting female high school students self-esteem and firmness. *Urmia Medical Journal* 2010, 21(1):53-58.
- [34] Bahrami F, Mazdyan A, Hosseini Almdny SA: Effective problem solving and decision making skills, positive attitude on the reduction of opioid dependence. *Quarterly Journal of Research on Addiction* 2013, 7(25):57-72.
- [35] Hadizadeh Moghadam A, Tehrani M: The relationship between the general styles of management decisions in public organizations. *Government Management* 2010, 1(1):133-138.
- [36] yousefi N, Bahgherian M: Evaluation criteria of mate selection and marital deterioration as predictor variables and divorcing couples want to continue joint life. *Emdad va Nejat* 2011, 1(3):284-301.
- [37] Mossalanejad L, Kargar M: Mate selection criteria from the perspective of two groups of students of medical sciences in 1380- Jahrom. *Teb va Tazkieh* 2006, 15(2-1):32-37.
- [38] KhodayariFard M, Shahabi R, Zardkhaneh SA: Religiosity and Marital Satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2013, 82:307-311.
- [39] Williams AJ: Enhancing marital happiness: The effects of religious attendance on infidelity, religious congruence, and spousal supportiveness. *University of Utah*; 2010.
- [40] Attari YA, Abbasi Sarcheshme A, Mehrabi Zadeh Honarmand M: Simple and multiple relationships religious attitude, optimism and attachment styles and marital satisfaction in married men students of Shahid Chamran University. *Journal of Education and Psychology* 2006, 3(13):93-110.
- [41] Sayadpour Z: Successful Marriage: A Study of Marital Satisfaction in Student. *Journal of Iranian Psychologists* 2005, 1(2):145-158.
- [42] Foroudastan M, Arizi HR, Nori AG: Mate selection criteria and compare the level of education male and female students. *Refahe Ejtemai* 2009, 9(33).

- [43] Haghighizadeh M, Kararmi K, Soltani T: The criteria of spouse choosing in viewpoint of Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences students. *Health Sciences* 2010, 2(2):44-54.
- [44] Rahmani A, Merghati Khoei E, Sadeghi N, Allahgholi L: Relationship between Sexual pleasure and Marital Satisfaction. *Iranian Journal of Nursing* 2011, 24(70):82-90.
- [45] Pourmarzi D, Rimaz S: Sexual and Reproductive Health Educational Needs in Engaged Couples in Tehran in 2010. *Sexuality Research and Social Policy* 2014, published online 15 May:1-8.
- [46] Pourmarzi D, Rimaz S, Khoii M, Al-sadat E, Razi M, Shokoohi M: Comparative survey of youth's sexual and reproductive health educational needs in two stages before and after marriage, Tehran 2011. *Razi Journal of Medical Sciences* 2013, 20(106):30-39.
- [47] Khalatbari J, Ghorbanshiroudi S, Madiuon ZS: Influence of instruction of preparation programme for marriage on couple's communication beliefs. *Journal of Educational Psychology* 2009, 1(1):32-45.
- [48] Mehrabi Honarmand M, Hossein Pour M, Mehdizadeh L: The effectiveness of life skills to enhance marital married women 20-40 years. *Teaching and Learning Studies* 2010, 2(1):125-139.
- [49] Bolourian Z, Ganglu J: Sexual disorder and associated factors in women referred to health centers in Sabzevar *Journal of Reproduction & Infertility* 2007, 4:63-70.
- [50] Farnam F, Pakgohar M, Mir-mohammadali M: Effect of pre-marriage counseling on marital satisfaction of Iranian newlywed couples: a randomized controlled trial. *Sexuality & Culture* 2011, 15(2):141-152.
- [51] Shahsiah M, Bahrami F, Etemadi O, Mohebi S: Effects of Sex Education on Reducing Conflicts among Couples, Isfahan, Iran. *Health System Research* 2012, 7(6):901-908.
- [52] Shams Mofaraheh Z, Shahsiah M, Mohebbi S, Tabaraee Y: The effect of marital counseling on sexual satisfaction of couples in Shiraz city. *Health system research* 2011, 6(3):417-424.
- [53] Samari AA, Lali phase A: Efficacy of teaching life skills and social acceptance of family stress. *The Quarterly Journal of Fundamentals of Mental Health* 2005, 7(25):47-55.
- [54] Shahhosseini Z, Abedian K: Iranian university students' perceived reproductive health needs. *International journal of adolescent medicine and health* 2013:1-6.
- [55] Fathi Ashtiani A, Kh. A: Review of successful and unsuccessful marriages among students. *Danesh va Raftar* 2003, 11(7):9-16.
- [56] Aghajanian A: Some notes on divorce in Iran. *Journal of Marriage and the Family* 1986:749-755.
- [57] Surra CA, Boelter JM: Dating and Mate Selection. In: *Handbook of Marriage and the Family*. edn.: Springer; 2013: 211-232.
- [58] Monjezi F, Irvani MR: Teaching of Communication Verbal, Emotional and Sexual Based on Islamic Views on Married Couple's Satisfaction. *Asian J Soc Econ Sci* 2013, 2(1):12-19.